

Delårsrapport 2025

Arbetskopia

Innehållsförteckning

1	Kommunstyrelsens ordförande har ordet.....	4
2	Sammanfattning av Delårsrapport.....	5
3	Förvaltningsberättelse	6
3.1	Händelser under delårsperioden Januari-augusti 2025.....	6
3.2	Kommunövergripande mål och Kommunstyrelsens verksamhetsplan.....	7
3.3	Prognos 2025.....	11
3.3.1	Variationer i delårsresultatet jämfört med prognos 2025	12
3.4	God ekonomisk hushållning	13
3.4.1	God ekonomisk hushållning och hög kvalitet i kommunens verksamheter.....	15
3.4.2	Attraktiv arbetsmarknad och attraktiv arbetsgivare.....	16
3.4.3	Meningsfull fritid och ett aktivt liv för ökad folkhälsa.....	16
3.4.4	Finansiella mål	16
3.5	Balanskrav	17
3.6	Förväntad framtida utveckling.....	18
4	Resultaträkning (tkr).....	19
5	Balansräkning (tkr)	20
6	Kassaflödesanalys (tkr)	22
7	Driftredovisning (tkr).....	24
8	Investeringar (tkr)	25
9	Redovisningsprinciper	28
9.1	Ord och uttryck.....	28
9.2	Hur vi redovisar	29
9.3	Avskrivningar	29
10	Politik.....	32
10.1	Ekonomiskt utfall (tkr).....	32
10.2	Kommentarer utfall	32
10.3	Årets händelser.....	32
10.4	Framtid	32
11	Kommunledningsavdelningen.....	33
11.1	Ekonomiskt utfall (tkr).....	33
11.2	Kommentarer utfall	33
11.3	Årets händelser.....	35

11.4	Framtid	36
12	Barn- och utbildningsavdelningen	39
12.1	Ekonomiskt utfall (tkr).....	39
12.2	Kommentarer utfall	39
12.3	Årets händelser	40
12.4	Framtid	41
13	Samhällsbyggnadsavdelningen.....	43
13.1	Ekonomiskt utfall (tkr).....	43
13.2	Kommentarer utfall	43
13.3	Årets händelser	44
13.4	Framtid	45
14	Stöd- och omsorgsavdelningen	47
14.1	Ekonomiskt utfall (tkr).....	47
14.2	Kommentarer utfall	47
14.3	Årets händelser	49
14.4	Framtid	51
15	Kommunalförbunden	54
15.1	Ekonomiskt utfall (tkr).....	54
15.2	Kommentarer utfall	54
16	Bygg- och miljönämnden	55
16.1	Bygg- och miljönämndens verksamhetsplan	55
16.2	Ekonomiskt utfall (tkr).....	57
16.3	Kommentarer utfall	57
16.4	Årets händelser	58
16.5	Framtid	58

1 Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Första halvåret 2025 har präglats av både framsteg och ekonomiska utmaningar för Ragunda kommun. Vår milda vinter har bidragit till lägre kostnader för snöröjning och energi och vi har dessutom gynnats av rörligt elpris. Samtidigt har vi kunnat genomföra viktiga investeringar som ombyggnaden av Nipången till förskola och fortsatt utbyggnaden av fibernätet i flera byar.

Men ekonomin kräver vaksamhet. Kostnadsökningarna i skolan och äldreomsorgen måste följas noga, och vi behöver hålla igen där det går för att klara resultatet på sista raden. Vi når våra ekonomiska mål genom att alla bidrar med det man kan, men det kommer att krävas fler tuffa beslut framöver för att få ordning på ekonomin och på sikt vända utvecklingen på ett förnuftigt sätt.

Det politiska styret består av Socialdemokraterna och Centerpartiet, men i arbetet med 2026 års budget har även Moderaterna, Vänsterpartiet och Allt för Ragunda ställt sig bakom inriktningen. Denna samsyn över partigränserna är viktig. För att klara de ekonomiska utmaningarna och samtidigt skapa utveckling behöver vi ett gott samarbetsklimat där vi drar åt samma håll – över partigränser och tillsammans med invånare, föreningsliv och näringsliv.

Kommunsektorn i hela landet har stora behov av nationella stimulanser. Staten behöver ta sin del av ansvaret och inte vältra över kostnader på kommunerna. Här är det särskilt bekymmersamt att statsbidragen urholkas när de inte indexeras upp i takt med kostnadsökningarna. Det minskar det faktiska värdet av bidragen år för år och ökar trycket på kommunernas egna resurser.

Samtidigt satsar vi framåt. Vi prioriterar ett levande föreningsliv och ett starkt lokalt företagande. Vi vill också skapa fler mötesplatser för unga som ger möjlighet till gemenskap och aktivitet i hela kommunen. Våra kultur- och besöksmål fortsätter att locka – från nationaldagsfirandet och scenkonstbiennalen i Döda Fallet till firandet av kung Chulalongkorns dag vid den thailändska paviljongen.

Ragunda är en liten men handlingskraftig kommun. Genom fortsatt samarbete mellan politiken, skolan, våra medarbetare, föreningslivet och näringslivet kan vi stå stadigt även när tiderna är utmanande. Målet är att ge alla ragundabor god service, trygga omsorgslösningar, en stark skola och ett rikt kultur- och fritidsliv – och samtidigt ta ansvar för en långsiktigt hållbar ekonomi.

Jag vill rikta ett varmt tack till alla medarbetare, företagare, föreningar och engagerade invånare som varje dag bidrar till att utveckla Ragunda. Tillsammans bygger vi framtidstro och bereder marken för en hållbar tillväxt där hela kommunen kan fortsätta att vara en plats att leva, arbeta och trivas i.

Anton Waara
Kommunstyrelsens ordförande

2 Sammanfattning av Delårsrapport

Ragunda kommun redovisar i delårsrapport för perioden januari till 31 augusti ett resultat som uppgår till 2 500 tkr vilket är en avvikelse mot budget motsvarande -3 800 tkr.

Prognostiserat helårsresultat uppgår till -2 300 tkr vilket innebär en avvikelse mot budget motsvarande -9 500 tkr.

Kommunledningsavdelningen och samhällsbyggnadsavdelningen redovisar för perioden överskott. För kommunledningsavdelningen beror överskottet till största del av högre särskilda statsbidrag. Samhällsbyggnadsavdelningens överskott beror huvudsakligen på en gynnsam vinter med lägre kostnader för snöröjning samt lägre elpriser under större delen av året vilket minskat energikostnaderna.

Barn- och utbildningsavdelningen redovisar en negativ budgetavvikelse. Den interkommunala ersättningen för elever som valt skolgång i annan kommun har ökat och givit kostnadsökningar utöver budget.

För stöd- och omsorgsavdelningen har kompetensförsörjningen fortsatt varit en utmaning. Detta har inneburit att avdelningen tvingats anlita bemanningsföretag för att täcka behovet av sjuksköterskebemanning. Under sommarmånaderna har bemanningsföretag anlitats för att säkra bemanningen av undersköterskor. Samtidigt har ökade behov inom delar av verksamheten inneburit personalförstärkningar och ökade övertidskostnader. Kötider och trycket på de särskilda boendena har inneburit att temporära platser har öppnats.

Personalförstärkningar bedöms fortsatt vara nödvändigt under året för att möta de ökade behoven primärt inom de särskilda boendena men även inom hemtjänsten.

Under året har kostnader för försörjningsstöd och placeringskostnader ökat.

För att finansiera årets investeringar har nyupplåning om 20 mnkr gjorts under första kvartalet. Detta har inneburit ökade räntekostnader

Sammanfattningsvis bedömer avdelningarna begränsade möjligheter att sänka kostnadsnivåerna vilket därmed innebär en fortsatt ökning av budgetavvikelsen under kommande månader fram till årets slut.

3 Förvaltningsberättelse

3.1 Händelser under delårsperioden Januari-augusti 2025

Konjunkturen i Sverige är svagare än vad som antogs i SKR:s föregående prognos. Tillväxten väntas ta fart 2026, men det tar tid för återhämtningen i kommuner och regioner

Tillväxten för både BNP och sysselsättning i Sverige blir i år svag och SKR bedömer att det dröjer till nästa år innan konjunkturen stärks mer tydligt. Trots en stark real ökning av hushållens disponibla inkomster i år väntas konsumtionstillväxten ta fart först 2026.

En fortsatt nedgång i global inflation syns vid sidan om trenden av sänkta styrräntor i omvärlden, vilket pekar mot sjunkande korta marknadsräntor. Även om en fortsättning av dessa trender antas 2026 handlar det inte om någon betydande stimulans: det rör sig om tämligen små förändringar. Därtill har långräntorna istället stigit i flertalet länder, jämfört med 2024, vilket motverkar den penningpolitiska stimulans som centralbankernas räntesänkningar syftar till. En delförklaring till stigande långräntor är de stora budgetunderskott och därmed stigande statsskulder som exempelvis syns inom EU och i USA.

För Ragunda kommuns del har räntenivåerna på befintliga lån sjunkit till följd av omläggning till lägre ränta och sjunkande rörlig ränta. Samtidigt har nyupplåning gjorts under året för att finansiera årets investeringar, vilket ökat låneskuld och den totala räntekostnaden.

Vintern var gynnsam vilket krävt mindre snöröjning och därmed lägre kostnader. Den milda vintern har också inneburit lägre energiförbrukning samtidigt som elpriserna fortsatt legat på låga nivåer. Ragunda kommun har därmed gynnats av rörligt elpris.

Ombyggnationen, del av Nipången till förskola har genomförts enligt plan. Med ny bergvärmeanläggning har lokalerna energieffektiviserats med beräknad inflyttning under Q4.

Fortsatt arbete att genomlysna kostnadsnivåer och arbetssätt inom äldreomsorgen. Redovisning av arbetet och slutsatser kommer redovisas under Q4.

Under året har en arbetsgrupp utformat förslag till riktlinjer(handbok) i syfte att optimera schemaläggning utifrån dygnets omsorgsbehov. Arbetet har letts av HR-enheten med representation i arbetsgruppen av chef från äldreomsorgen och facklig representation. Dialogmöten har genomförts med facklig organisation. Beslut om att implementera riktlinjerna har inte tagits.

Fortsatt arbete för minska sårbarheten i kommunens samtliga verksamheter för att ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommunen ska därigenom uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar.

Den i mars tecknade Ragunda kommun och hyresgästföreningen Norrland en överenskommelse om nya hyror som gäller från 1 maj 2025.

Överenskommelsen innebär en höjning av hyror:

- Lägenheter med kallhyra: 4,0 %
- Lägenheter med varmhyra: 4,9 %
- Lägenheter med varmhyra inkl. el 5,2 %

Ragunda kommun är en av 15 kommuner som deltar i SKR:s (Sveriges kommuner och landsting) resursfördelningsprojekt "Prislappsmodellen". Deltagandet syftar till att ge politik och

verksamheter förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomi.

Befolkningsutvecklingen ligger relativt oförändrad jämfört med föregående års delårsbokslut. Föregående år hade kommunen 5 142 innevånare och i år samma period 5 140 innevånare.

Arbetslösheten i kommunen har jämfört med föregående delårsbokslut ökat med 0,5% från 4,6% 2024 till 5,1% 2025. Arbetslösheten ligger därmed något högre Jämtlands län där siffrorna är 4,4% 2024 respektive 4,5 2025

I februari valdes Anton Waara till kommunstyrelsens ordförande som ersättare för Anton Hammar under tiden för hans frånvaro.

3.2 Kommunövergripande mål och Kommunstyrelsens verksamhetsplan

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)	Aktiviteter	Status
Kommunledningsavdelningen verkar för att samtliga avdelningar och nämnder når den av kommunfullmäktige beslutade ramen samt löpande föreslå åtgärder för detta.			Kommundirektör och ekonomichef håller månadsvisa uppföljningar med respektive avdelningschef.	 Pågående
			Fortsätta den månadsvisa rapporteringen till kommunstyrelsen	 Pågående
Kommunen ska nå en högre placering i svenskt näringslivs ranking av lokalt företagsklimat jämfört med föregående år.			Fortsätta utveckla e-tjänster för att underlätta för kommunens företag.	 Pågående
			Fortsätta med Näringslivsråd, 4 ggr/år.	 Pågående
			Regelbundna och planerade företagsbesök med både politik och tjänsteorganisation.	 Pågående
Andelen medborgare med högt självskattat hälsotillstånd ska öka jämfört med föregående år.			BRÅ, Brottsförebyggande rådet väljer ut två områden i den regionala folkhälsoplanen att arbeta aktivt med under året	 Avslutad
			Vid ett chefsforum per år ska folkhälsan vara ett tema.	 Ej påbörjad

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)	Aktiviteter	Status
			Delta i nationella och regionala informationskampanjer inom området.	 Pågående
Den upplevda tryggheten hos medborgarna ska vara på samma nivå eller öka.			Färdigställa organisation och reglemente för BRÅ, Brottsförebyggande rådet.	 Avslutad
Andelen som uppger att de fått ett bra bemötande i kontakt med kommunen ska öka.			Tema på APT "Medborgaren i fokus".	 Ej påbörjad
Samverkan och samarbeten med lokalt näringsliv, föreningsliv och civilsamhälle i syfte att öka medborgarnas delaktighet och minska kommunens kostnader ska prioriteras.			Arbeta aktivt med projektet Ragunda IRL - Ambulerande mötesplatser för unga.	 Pågående
			Kampanj – Öka medvetenheten om det stöd och den hjälp det finns för det lokala näringslivet, föreningslivet och civilsamhället.	 Pågående
Antalet utlånade barnböcker vid kommunens bibliotek ska öka jämfört med föregående år.			Arbeta aktivt med projektet Ragunda IRL - Ambulerande mötesplatser för unga	 Pågående
			Ta fram en plan för skolbibliotek.	 Pågående
Andelen fordon med låga eller inga utsläpp av CO2 ska öka jämfört med föregående år			2 av 6 övergripande bilar ska bytas ut mot fossilfria fordon vid utgången av 2025.	 Försenad
Alla elever som lämnar årskurs 1 ska kunna läsa och förstå enklare texter.			Språkaktiviteter i förskola och skola.	 Pågående
			Personalen jobbar med språk och kunskapsutvecklande arbetssätt- SKUA.	 Pågående
			Genomförande av kartläggning av bedömningsstöd.	 Pågående

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)	Aktiviteter	Status
			Tidiga insatser till de barn/elever som är i behov av extra stöd	 Pågående
Andelen elever som klarar alla delprov på de nationella ämnesproven i årskurs 3, 6 och 9 ska öka.			Kvalitativ undervisning i förskola och skola.	 Pågående
			Tidiga insatser till de barn/elever som är i behov av extra stöd	 Pågående
			Bedömning och insatser till de elever som är i behov av extra stöd.	 Pågående
			Personalen jobbar med språk och kunskapsutvecklande arbetssätt- SKUA.	 Pågående
Alla elever ska nå så långt som möjligt utifrån sina egna förutsättningar med ambitionen att samtliga elever i årskurs 6 till 9 ska nå minst kunskapskravet E i samtliga ämnen.			Kvalitativ undervisning i förskola och skola.	 Pågående
			Tidiga insatser till de barn/elever som är i behov av extra stöd samt att ge extra stimulans till elever som behöver större utmaningar för att kunna nå ett högre betyg.	 Pågående
			Bedömning och insatser till de elever som är i behov av extra stöd.	 Pågående
			Personalen jobbar med språk och kunskapsutvecklande arbetssätt- SKUA.	 Pågående
Barnen och elevernas trivsel och trygghet ska öka jämfört med föregående år.			Fortsatt arbete med trygghetsgrupp och psykosocialt team. Förskolan och grundskolan ska jobba aktivt med värdegrundsarbete.	 Pågående
Antalet och andelen behöriga lärare ska öka.			Tillse tjänsteplanering som ger goda förutsättningar för	 Pågående

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)	Aktiviteter	Status
			uppdraget och för en god arbetsmiljö.	
			Ge möjlighet till personal som önskar vidareutbilda sig inom lärarkompetenser arbetsgivaren saknar.	 Pågående
Påverkansbara skillnader mellan skolenheter och elever ska minska.			Regelbundna analyser av elevers resultat och därigenom föreslå lämpliga åtgärder.	 Pågående
Kommunens kostnader för fastighetsbeståndet ska minska.			Energibesparande åtgärder i befintliga fastigheter.	 Pågående
			Avyttra fastigheter	 Försenad
			Riva fastigheter	 Försenad
Drift, underhåll och investeringar ska ske enligt fastställd plan och budget.			Planeringsmöten 4 ggr per år med berörda ingenjörer och chefer	 Pågående
			Dialog inför år 2026 om utökat utrymme för underhåll i driftbudget.	 Pågående
Vakansgraden i det allmännyttiga bostadsbeståndet ska minska jämfört med föregående år.			Renovering/sanering inom ram för avsatt budget	 Pågående
			Avyttrande av fastigheter	 Försenad
			Rivning av fastigheter	 Försenad
Ett ökat användande av välfärdsteknik i syfte att underlätta för personal och brukare ska ske under året.			Sammanställa den välfärdsteknik som finns i kommunen idag.	 Pågående
			Öka användandet av läkemedelsrobotar.	 Pågående
			Utvärdera behov av välfärdsteknik i kommunen.	 Pågående
Tryggheten för de äldre som omfattas av förvaltningens verksamhet ska öka jämfört med föregående år.			Delta i SKR:s brukarundersökning för äldre 2025 i syfte att kunna ta fram åtgärder och aktiviteter för att	 Pågående

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)	Aktiviteter	Status
			främja tryggheten för de äldre.	
Kommunen ska arbeta för att ersätta nyckeltal vid särskilt boende med en modell som utgår från vårdtyngd och behov. Under året ska en plan för övergång från nyckeltal tas fram.	◆	◆	Under året ska en utredning göras för vad en plan till en övergång från nyckeltal till en modell som utgår från vårdtyngd och behov skulle innebära.	▶ Pågående
Frisktalet ska öka inom samtliga förvaltningar mot föregående år.	■	●	En ledarskapsutbildning för alla chefer ska genomföras under året.	⏸ Vänteläge
Antalet resor samt antalet timmar som läggs på resor som kan anstå ska minskas mot föregående år.	◆	◆	Fortsätta utveckla digitala verktyg inom kommunen exempel inom hemtjänst/hemsjukvård, fastighet och VA.	▶ Pågående
En långsiktig plan arbetas fram för att ge underlag till ett strategiskt arbete för kommunens energibolag (RetAB)	■	◆	Bilda en arbetsgrupp bestående av både tjänstepersoner och politiker för det strategiska arbetet för kommunen energibolag (RetAB).	▶ Pågående

3.3 Prognos 2025

Prognosen för helåret 2025 bedöms landa på ett resultat motsvarande -2 300 tkr. Det innebär en avvikelse mot budget med -9 500 tkr. Den prognos som är lagd kan påverkas av regeringens aviserade vidkraftsstöd. Det råder fortfarande osäkerhet kring utbetalning

Huvudsakliga orsaker till budgetavvikelse:

- Svårigheter att rekrytera medarbetare inom Stöd- och omsorgsavdelningen har krävt att bemanningsföretag har anlitats för att säkerställa kompetensförsörjningen.
- Medarbetare inom äldreomsorgen som flyttat sin sommarsemester har erbjudits kompensation om 10 000kr/vecka för att lösa bemanningsproblem under sommaren.
- Ökade behov inom delar av äldreomsorgen har inneburit förstärkningar och ökat övertidsersättning. De särskilda boendena har temporärt utökats för att möta behovet av särskilda boendeplatser.
- Den temporära bristen på särskilda boendeplatser har lett till ökade kostnader för medicinskt färdigbehandlade.
- Ökning av antalet elever som erbjuds skolgång i annan kommun har ökat under året och leder till ökade interkommunala ersättningar.

- Ökade behov inom delar av förskoleverksamheten.
- Ökade behov inom skolan för elever med särskilda behov.

Initierade åtgärder som kan ge kostnadssänkande effekt

- Förslag har lagts om att avyttra fastigheter via försäljning.
- Under Q3 flyttar förskolan i Bispgården in i nya lokaler vilket bedöms ge möjlighet att anpassa bemanningen.
- En översyn av fordonsparken har initierats.
- Översyn av kostnader och kommunens åtagande för gatubelysning.
- Riktlinjer för bemanning inom äldreomsorgen har utformats.
- Kontinuerliga åtgärder för att minska beroendet av bemanningspersonal inom äldreomsorgen
- Pågående översyn med stöd av konsultföretaget Ensolution för att behovsanpassad bemanning och struktur inom äldreomsorgen.

Huvuddelen av ovanstående åtgärder bedöms dock ge begränsad effekt under resterande del av året vilket innebär en fortsatt hög kostnadsnivå och bedömning om ett negativt resultat vid årets slut.

3.3.1 Variationer i delårsresultatet jämfört med prognos 2025

Variationer i delårsbokslutet beskriver förändringen mellan resultatet i augusti och prognos för helåret 2025.

Budgetavvikelsen bedöms öka mellan delårsbokslut och prognos för helåret med ca 5 700 tkr
Ökningen beror som tidigare beskrivits av:

- Fortsatt höga interkommunala kostnader för elever i annan kommun. Elevantalet ökar med ytterligare två elever under höstterminen.
- Fortsatt behov av att säkerställa kompetensförsörjningen via bemanningsföretag.
- Fortsatt behov av personalförstärkningar inom hemtjänst och särskilda boenden till följd av behovsökningar och utökning av temporära boendeplatser.
- Ökade kostnader för utskrivningsklara (från sjukhus) som väntar på särskild boendeplats.

3.4 God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska samtliga kommuner bedriva en god ekonomisk hushållning och detta ur både ett finansiellt perspektiv och ur ett verksamhetsperspektiv.

Verksamhetsperspektivet

Verksamhetsperspektivet handlar om att kommunens verksamhet bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt och det ska gå att se ett samband mellan resurs, prestation, resultat och effekt. Det måste alltså vara uppföljningsbart.

Finansiella perspektivet

I det finansiella perspektivet handlar god ekonomisk hushållning främst om att säkerställa att varje generation själv bär kostnaderna för den service som den konsumerar. Det innebär också att ingen kommande generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat.

Ragunda kommun eftersträvar ekonomisk hållbarhet över tid och det ska uppnås genom en ekonomi i balans och långsiktig planering.

3.4.1 God ekonomisk hushållning och hög kvalitet i kommunens verksamheter

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)
Samtliga avdelningar och nämnder bedriver sin verksamhet inom budgetram.	■	■
Samtliga avdelningar och nämnder ska i delårsbokslutet ha en prognossäkerhet inom +/- 2,0 %.	◆	◆
Andelen elever som får behörighet till ett nationellt gymnasieprogram ska öka jämfört med föregående år.	■	●
Andelen som uppger sig nöjda med kommunens verksamheter i brukarundersökningar ska öka jämfört med föregående år.	◆	◆

3.4.2 Attraktiv arbetsmarknad och attraktiv arbetsgivare

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)
Sjuktalen ska minska inom samtliga avdelningar jämfört med föregående år.	■	●
Användningen av bemanningsföretag inom stöd- och omsorgsavdelningen ska minska jämfört med föregående år.	■	◆
En kartläggning av näringslivets kompetensbehov ska genomföras under året.	◆	◆

3.4.3 Meningsfull fritid och ett aktivt liv för ökad folkhälsa

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)
Antalet deltagartillfällen i idrottsföreningar 7 - 25 år ska öka jämfört med föregående år.	♦	♦
Andelen invånare med bra självskattat hälsotillstånd ska öka jämfört med föregående år.	♦	♦

3.4.4 Finansiella mål

Verksamhetsmål	Resultat (delår)	Prognos (helår)
Ragunda Kommun frångår 2 %-målet under 2025 men ska nå ett överskott om minst 1 % efter återställande av del av 2023-års underskott.	■	■
Minst en tredjedel av 2025-års resultat läggs till återställande av 2023-års underskott.	■	■
Självfinansieringsgraden av kommunens nyinvesteringar ska under en treårsperiod vara minst 30 %.	●	●
Soliditeten ska öka mot föregående år.	■	■
Kommunens avtalstrohet inom befintliga upphandlingsområden ska uppgå till minst 95 % och kommunen ska inte drabbas av några viten till följd av missade upphandlingar.	♦	♦

3.5 Balanskrav

Det lagstadgade balanskravet är en miniminivå som innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna. Det vill säga resultatet skall vara minst noll. Vid beräkningen av resultat ska vissa poster särbehandlas. Undantag kan dock göras om det står i överenskommelse med god ekonomisk hushållning. I nedanstående beräkning har realisationsvinster och förluster som uppkommit i samband med försäljning av anläggningstillgångar medtagits i resultatet.

Efter avstämning mot balanskravet per den 31 augusti redovisas ett resultat på +2,5 mnkr. Det finns ett balanskravsunderskott från föregående år att reglera med -7,6 mnkr samt ett balanskravsunderskott från 2023 med -9,8 mnkr så totalt för de två tidigare åren – 17,4 mnkr.

Prognosen för hela 2025 visar på ett underskott -2,3 mnkr. Reglering av balanskravsresultatet regleras i kommunallagen 2017:725, 11 kapitlet "Ekonomisk förvaltning".

Redovisning av ackumulerade negativa resultat (mnkr)	2 024
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	-17,4
-Varav från 2023	-9,8
-Varav från 2024	-7,6
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	-17,4
+Synnerligen skäl till att inte återställa	
+Synnerliga skäl för att återställa under lägnre tid	
UB ackumulerade negativa resultat att återställa inom tre år	-17,4
UB Synnerliga skäl som ska återsättas över längre tid	
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat	-17,4
-Varav från 2023, återställs senast 2026	-9,8
-Varav från 2024, återställs senast 2027	-7,6

Balanskrav-Avstämning (mnkr)	Prognos 2025	Utfall 250831	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Årets Resultat enligt resultaträkning	-2,3	2,5	-7,6	-9,8
- realisationsvinster som inte står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning				-1,0
+ realisationsförluster till följd av försäljning som står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning				+1,0
- orealiserade vinster i värdepapper				
+ orealiserade förluster i värdepapper				

Balanskrav- Avstämning (mnkr)	Prognos 2025	Utfall 250831	Bokslut 2024	Bokslut 2023
- återförening av orealiserade förluster i värdepapper				
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-2,3	2,5	-7,6	-9,8
- reservering av medel till resultatutjämnings- reserv				
+ användning av medel från resultatutjämnings- reserv				
Årets Balanskravsresultat	-2,3	2,5	-7,6	-9,8

3.6 Förväntad framtida utveckling

Sverige är mitt uppe i ett demografiskt skifte med färre födda barn, fler äldre och marginellt fler i arbetsför ålder.

Under det senaste decenniet har Sveriges kommuner planerat och investerat för befolkningstillväxt. Mellan 2014 och 2024 ökade antalet barn i förskolan och grundskolan med över 200 000. Men nu svänger utvecklingen dramatiskt.

Fram till 2034 minskar antalet barn i förskoleålder med 43 000 och antalet grundskolebarn med 172 000, enligt SCB:s prognoser. Det innebär att vi över landet har behov av 800 färre förskolor och 700 färre grundskolor. Det är en dramatisk förändring som ställer helt nya krav på planering, resurshantering och ledarskap.

Samtidigt som antalet barn minskar, ökar antalet äldre kraftigt. Vi lever allt längre, ofta med god hälsa. Omsorgsbehoven ökar inte i samma takt som antalet äldre. Den tekniska och medicinska utvecklingen ger också nya möjligheter, men successivt kommer äldreomsorgen att behöva byggas ut när omsorgsbehoven ökar.

Fram till dess har vi ett gyllene tillfälle att stärka äldreomsorgen, men det kommer att kräva att resurser ställs om från förskola och skola till äldreomsorgen i takt med att antalet barn och elever minskar.

Regeringens budgetproposition för 2026 innehåller enbart riktade bidrag till kommuner och regioner. Den innehåller ingen ökning av de generella bidragen. Det innebär att statsbidragen urholkas då de inte är värdesäkrade, det vill säga inte räknas upp med pris-, löne- och demografiutvecklingen.

För Ragunda kommun är bilden den samma som för riket i övrigt. Omställningen är nödvändig både ur ett demografiskt och ett ekonomiskt perspektiv. Med två år av negativa resultat (2023 och 2024) och innevarande år med ett prognostiserat minusresultat förutsätter det ekonomiska åtgärder för att sänka kostnadsnivån. Samtidigt kräver det strukturella åtgärder för att möta de demografiska förändringarna. Hela den kommunala organisationen behöver anpassa arbetssätt utifrån ändrade behov och ekonomiska förutsättningar.

4 Resultaträkning (tkr)

Resultaträkning 2025 delår

	Delår 2025	Budget 2025	Prognos 2025	Avvikelse prognos	Bokslut 2024	Delår 2024
Verksamhetens intäkter	81 422	123 650	127 612	3 962	136 008	76 354
Verksamhetens kostnader	-345 705	-518 160	-529 617	-11 457	-531 942	-338 863
Avskrivningar	-15 021	-22 191	-22 521	-330	-22 325	-14 850
Verksamhetens nettokostnad	-279 304	-416 701	-424 526	-7 825	-418 258	-277 359
Skatteintäkter	182 346	276 000	273 519	-2 481	258 675	172 925
Generella statsbidrag och utjämning	104 928	156 101	157 375	1 274	158 913	105 518
Verksamhetens resultat	7 970	15 400	6 368	-9 032	-670	1 084
Finansiella intäkter	881	1 100	981	-119	2 072	236
Finansiella kostnader	-6 352	-9 300	-9 662	-362	-8 988	-4 687
Resultat efter finansiella poster	2 499	7 200	-2 313	-9 513	-7 586	-3 368
Årets resultat	2 499	7 200	-2 313	-9 513	-7 586	-3 368

5 Balansräkning (tkr)

Balansräkning delår 2025

	Delår 2025	Bokslut 2024	Delår 2024
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anlägg. tillgångar			
Mark, byggnader o tekn anlägg	435 302	448 647	423 390
Maskiner o inventarier	11 631	13 476	12 091
Pågående arbete	31 471	0	10 301
Övriga materiella anlägg tillg	0	0	0
Finansiella anläggningstillgångar	5 991	5 991	5 373
Summa anläggningstillgångar	484 394	468 113	451 156
Omsättningstillgångar			
Förråd	285	285	285
Fordringar	22 141	27 305	20 582
Externa arbetsorder	0	0	0
Kortfristiga placeringar	0	0	0
Kassa och bank	35 110	31 701	41 311
Summa omsättningstillgångar	57 536	59 291	62 178
Summa tillgångar	541 930	527 404	513 334
Eget kapital Avsättn och skulder			
Eget kapital			
Eget kapital	-113 026	-120 611	-120 611
Summa Eget kapital	-113 026	-120 611	-120 611
Avsättningar			
Avsättningar för pension	-6 014	-6 325	-6 356
Andra avsättningar	-6 292	-7 232	-7 289
Summa avsättningar	-12 306	-13 557	-13 645
Skulder			
Långfristiga skulder	-327 635	-308 073	-308 142
Kortfristiga skulder	-86 464	-92 749	-74 303
Summa skulder	-414 099	-400 822	-382 446
Summa Eget kapital,avsättn,skulder	-539 431	-534 990	-516 702
Förändring av eget kapital	2 499	-7 586	-3 368

6 Kassaflödesanalys (tkr)

Kassaflödesanalys	Delår 2025	Bokslut 2024	Delår 2024
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat	2 499	-7 587	-3 368
Justering för ej likviditetspåverkande poster	14 729	22 545	15 170
Övriga likviditetspåverkande poster	-940	-69	-11
Medel från verksamheten före förändring rörelsekapital	16 288	14 889	11 791
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	5 164	14 187	20 911
Ökning/minskning av förråd och varulager	0	0	0
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-6 285	3 693	-14 753
Kassaflöde från den löpande verksamheten	15 167	32 769	17 949
INVESTERINGSVERKSAMHET			
Investering i materiella anläggningstillgångar	-31 471	-34 116	-10 301
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	150	108	108
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	0	-616	0
Avyttring av finansiella anläggningstillgångar	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-31 321	-34 624	-10 193
FINANSIERINGSVERKSAMHET			
Nyupptagna lån	20 000	0	0
Amortering av skulder för finansiell leasing	0	0	0

Amortering av långfristiga skulder	0	0	0
Investeringsbidrag	-437	268	268
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	19 563	268	268
Årets kassaflöde	3 409	-1 587	8 024
Likvida medel vid årets början	31 700	33 287	33 287
Likvida medel vid periodens/årets slut	35 109	31 700	41 311

NOTER

Not x Justering för ej likviditetspåverkande poster

Avskrivningar	15 021	22 325	14 850
Nedskrivningar	19	-82	0
Gjorda avsättningar	-311	371	402
Investeringsbidrag	0	0	0
Övriga ej likviditetspåverkande poster	0	-69	-82
	14 729	22 545	15 170

Not y Övriga likviditetspåverkande poster som tillhör löpande verksamhet

Utbetalning av övriga avsättningar	940	69	11
------------------------------------	-----	----	----

7 Driftredovisning (tkr)

Drift 2025 delår

	Delår 2025	Budget 2025	Prognos 2025	Avvikelse prognos	Bokslut 2024	Delår 2024
Politik	2 812	4 500	4 717	-217	4 783	3 096
Kommunledningsavdelning	24 968	39 401	36 337	3 064	29 855	26 845
Samhällsbyggnadsavdelning	17 557	34 300	28 319	5 981	30 619	16 842
Ragunda bostad	-1 541	-600	-588	-12	-969	480
Barn- och utbildningsavdelning	69 149	103 000	105 870	-2 870	104 362	66 799
Stöd- och omsorgsavdelning	108 905	152 000	163 055	-11 055	165 219	109 233
Förbunden	29 506	44 300	44 806	-506	43 061	28 410
Summa Kommunstyrelse	251 355	376 901	382 516	-5 614	376 929	251 705
Överförmyndarverksamhet	472	809	745	64	721	497
Bygg- och miljönämnd	3 001	5 800	5 261	539	5 522	3 997
Summa	254 829	383 510	388 521	-5 011	383 172	256 199
Utbetalda pensioner	9 387	11 000	13 417	-2 417	12 413	6 027
Avskrivningar	15 021	22 191	22 521	-330	22 325	14 850
Risikkostnader	67	0	67	-67	348	283
Summa överföring till resultaträkning	279 304	416 701	424 526	-7 825	418 258	277 359

8 Investeringar (tkr)

Investeringar 2025 delår

	Budget 2025	Delår 2025	Avvikelse delår	Prognos 2025	Avvikelse Prognos
Förvaltningsfastigheter					
SHB LEDNING	0	9	-9	0	0
STRATEG. PLANERING O STÖD	200	0	200	200	0
FASTIGHET FÖRVALTNINGSFAS	36 200	17 877	18 323	32 671	3 529
STÄD	250	17	233	250	0
SPOS ÖVR ANLÄGGN. VERKSAM	1 000	422	578	1 000	0
Summa Förvaltningsfastigheter	37 650	18 325	19 325	34 121	3 529
Industri o affärslokaler					
FASTIGHET INDUSTRI- O AFF	0	306	-306	0	0
Summa Industri o affärslokaler	0	306	-306	0	0
VA					
VATTEN OCH AVLOPP	6 700	4 476	2 224	6 600	100
Summa VA	6 700	4 476	2 224	6 600	100
Renhållning					
RENHÅLLNING	4 650	503	4 147	3 015	1 635
Summa Renhållning	4 650	503	4 147	3 015	1 635
Totalt Tekniska	49 000	23 610	25 390	43 736	5 264
Ragunda hyreshus					
FASTIGHET RAGUNDA BOSTAD	3 800	1 244	2 556	3 627	173
Summa Ragunda hyreshus	3 800	1 244	2 556	3 627	173
Fiber					
SPOS FIBER	8 000	5 710	2 290	7 950	50
Summa Fiber	8 000	5 710	2 290	7 950	50
Skola Förskola					
ÖVERGRIPANDE FÖRSKOLA	300	196	104	300	0
ÖVERGRIPANDE SKOLA	300	161	139	300	0
Summa Skola Förskola	600	358	242	600	0
Vård					
ÖVERGRIPANDE VÅRD/OMSORG	300	101	199	300	0
AMI	0	18	-18	0	0

	Budget 2025	Delår 2025	Avvikelse delår	Prognos 2025	Avvikelse Prognos
Summa Vård	300	119	181	300	0
Kommunledning					
ÖVERGRIP LEDNING OCH ADM	200	0	200	0	200
SÄKERHETSSAMORDNING	1 000	6	994	1 000	0
ÖVERGRIPANDE KLF	200	0	200	100	100
IT-ENHET	500	425	75	500	0
Summa Kommunledning	1 900	431	1 469	1 600	300
Kommunen totalt	63 600	31 471	32 129	57 813	5 787

9 Redovisningsprinciper

9.1 Ord och uttryck

Likviditet

Kommunens betalningsförmåga på kort sikt.

Soliditet

Soliditeten visar kommunens ekonomiska styrka på lång sikt och anges i form av hur stor andel av kommunens totala resurser som utgörs av eget kapital.

Resultaträkning

Resultaträkningen redovisar kommunens samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret.

Avskrivningar

Planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar.

Nettokostnader

Driftkostnader efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar. Finansieras med skattemedel.

Balansräkning

Balansräkningen visar värdet av samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen).

Omsättningstillgångar

Tillgångar avsedda att omsättas inom ett (1) år t.ex. likvida medel, kortfristiga fordringar och förråd.

Eget kapital

Eget kapital visar skillnaden mellan tillgångar och skulder. Avser den del av kommunens tillgångar som inte är lånefinansierade.

Avsättningar

Skulder eller åtaganden där det exakta beloppet inte är känt.

Långfristiga skulder

Skulder med en löptid överstigande ett (1) år.

Kortfristiga skulder

Avser skulder som förfaller till betalning inom ett (1) år t.ex. leverantörsskulder, moms, lån som skall betalas under det närmaste året.

Kassaflödesanalys

I kassaflödesanalysen redovisas kommunens in- och utbetalningar under räkenskapsåret.

Driftredovisning

Omfattar kostnader och intäkter för den löpande verksamheten under året. Ett sammandrag av

verksamheternas kostnader och intäkter förs till resultaträkningen.

Investeringsredovisning

Investeringsredovisningen visar hur kommunens investeringar fördelar sig på olika verksamhetsområden under året. Investeringarna förs in i kassaflödesanalysen.

9.2 Hur vi redovisar

Delårsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)

Leverantörsfakturor har i huvudsak skuldbokförts och belastat periodens redovisning.

Utställda fakturor har i huvudsak fordringsförts och tillgodogjorts periodens redovisning.

Kostnadsräntor Upplupna räntor har redovisats som kortfristig skuld.

Outtagna semesterdagar, ferielön och okompenserad övertid har redovisats som kortfristig skuld.

Personalomkostnadspålägget uppgår till 40,24 % för år 2025.

Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärde minus eventuella investeringsbidrag och efter avdrag för avskrivningar.

Statsbidrag hänfödda till perioden har tillgodogjorts periodens redovisning.

Avsättning för pensioner – Pensioner intjänade fr.o.m. 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen. Pensioner intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse.

Avgiftsbestämda del av pensionsskulden har bokförts som kortfristig skuld. Beräkning har skett enligt RIPS 17.

Anläggningstillgångar - Fast och lös egendom avsedda för stadigvarande innehav samt värdepapper och långfristiga fordringar.

Leasing - Samtliga leasingavtal utom ett (1) har klassificerats som s.k. operationella leasingavtal. Periodens leasingkostnader redovisas som rörelsekostnad i resultaträkningen.

VA-redovisning - För VA-verksamheten upprättas en separat redovisning vid årsbokslut. Kan hämtas på kommunen.

Lånekostnader - Räntor belastar den period de hänförs till.

9.3 Avskrivningar

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs med linjär avskrivning under den beräknade nyttjandeperioden. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar. Avskrivningstider som normalt tillämpas i kommunen är 3, 5, 10, 20, 33, 50 år.

Byggnader och mark

- Mark: obegränsad
- Verksamhetsfastigheter: 20 – 50 år
- Fastigheter för affärsverksamhet: 20 – 33 år
- Publika fastigheter: 20 – 33 år
- Fastigheter annan verksamhet: 20 – 33 år

- Bostäder: 50 år

Maskiner och inventarier

- Datorer: 3 - 5 år
- Maskiner: 10 år
- Övriga inventarier: 5 - 10 år

Komponentavskrivning har gjorts för investeringar över 2 mkr. Sex komponenter används:

1. Stomme inkl grund, innerväggar: 50 år
2. Tak, fasad, fönster och dörrar: 30 år
3. Värme, sanitet, el och hissar: 30 år
4. Ytskick, golv, ventilation: 30 år
5. Våtutrymmen: 20 år
6. Övrigt: 20 år

Typ av tillgång	Nyttjandeperioden	Genomsnittlig nyttjandeperiod
Mark	ingen avskrivning	ingen avskrivning
Immateriell tillgång	3 - 10 år	7 år
Fastigheter	10 - 50 år	33 år
par- och övr. anläggningar	5 - 50 år	26 år
VA	10 - 33 år	31 år
Renhållning	10 - 33 år	20 år
Fiber	25 år	25 år
Gatubelysning	20 - 33 år	29 år
Maskiner	10 år	10 år
Inventarier	3 - 10 år	8 år
Bilar och transportmedel	10 år	10 år
Pågående projekt	ingen avskrivning	ingen avskrivning

Aktivitetskod	Nyttjandeperioden	Genomsnittlig nyttjandeperiod
100 - Stomme inkl. grund innerv.	50 år	50 år
200 - Tak, fasad, fönster, dörrar	33 år	33 år
300 - Våtutrymmen	20 år	20 år
400 - Värme, sanitet, el, hissar	33 år	33 år
500 - Ytskick, golv, ventilation	33 år	33 år
600 - Övrigt	5 - 20 år	19 år

Avskrivningstiderna bestäms individuellt för varje investering efter bedömd nyttjandeperiod.

En tillgång ska delas upp på olika komponenter och skrivas av separat om den förväntade skillnaden i nyttjandeperioden mellan komponenterna är väsentlig.

Det finns för närvarande inga investeringsriktlinjer. Sådana håller dock på att utarbetas.

Anskaffningsvärdet för en materiell anläggningstillgång utgörs av inköpspris och kostnaden för att få tillgången på plats och i skick för att utnyttjas för sitt ändamål.

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet.

Huvudmetoden tillämpas, det vill säga att inga lånekostnader ingår i anskaffningsvärdet.

10 Politik

10.1 Ekonomiskt utfall (tkr)

Avdelningar politik 2025 delår

	Delår 2025	Budget 2025	Prognos 2025	Avvikelse Prognos	Bokslut 2024	Delår 2024
Summa Politik	2 812	4 500	4 717	-217	4 783	3 096

10.2 Kommentarer utfall

Politiska verksamheten visar per 31 augusti ett utfall på 2,8 mnkr mot en budget på 4,5 mnkr. Prognosen pekar mot att budgeten överskrids med ca 200 tkr.

10.3 Årets händelser

Ny kommunstyrelseordförande tillträdde i februari. Det politiska samarbetet fungerar väl och budget 2026 har antagits med bred uppslutning. Det är positivt med samsyn i det politiska arbetet. Verksamheten har i huvudsak löpt enligt plan.

10.4 Framtid

Med fortsatt återhållsamhet och effektiv organisation bedöms verksamheten kunna genomföras inom budget även kommande år.

11 Kommunledningsavdelningen

11.1 Ekonomiskt utfall (tkr)

Avdelningar kommunledning 2025 delår

	Delår 2025	Budget 2025	Prognos 2025	Avvikelse Prognos	Bokslut 2024	Delår 2024
Administration och verksamhetsstöd	19 025	33 172	30 700	2 473	29 429	19 383
Utvecklingsenhet	3 441	4 883	4 756	127	4 049	3 347
Bibliotek	1 947	3 345	3 321	24	2 855	1 862
Skogsdrift	-468	-4 000	-4 011	11	-8 350	852
Trafik	1 022	2 000	1 570	430	1 872	1 402
Summa Kommunledningsavdelning	24 968	39 401	36 337	3 064	29 855	26 845
Överförmyndarverksamhet	472	809	745	64	721	497

11.2 Kommentarer utfall

HR-enheten

HR enhetens arbete går enligt plan och med 1,4 mnkr i ett bättre resultat än budgeterat per 2025-08-31.

Avvikelsen består av flera anledningar, i rehab så görs inga proaktiva insatser utan bara i de fall där behovet har uppstått. Även minskade kostnader för utbildning i arbetsmiljö som vi nu utför i egen regi i stället för att köpa in den externt har gjort att vi har sparat in en del pengar. Det ekonomiska läget i kommunen har även påverkat att de centralt avsatta pengarna för utbildning ej är utnyttjade i budgeten och att bemanningsenheten inte kommit igång fullt ut än.

Ökade kostnader för våra program och det vi behöver göra med dem är att vänta i slutet av 2025.

Ekonomienheten

I ekonomienheten ingår fordonssamordning, upphandlingssamordning och ekonomi.

Ekonomienhetens budget för år 2025 uppgår till 6,3 mnkr. Utfallet per 2025-08-31 är 4 mnkr vilket är helt i linje med budgeten per 31 augusti. Under året har systemuppdateringar gjorts av både ekonomi- och kundfakturasystem. Det har inneburit ökade kostnader för kompetensinsatser och konsultstöd.

Kommunikationsenheten

I kommunikationsenheten ingår IT, Kundcenter och kommunikation

IT går i linje med budget och kommunikation har ett litet plusresultat beroende på mindre

personalkostnader. Kundcenter ligger bättre till i budget än planerat + 128 tkr. Avvikelsen består av ett uppsagt avtal med region JH och att vi har haft tjänstledig personal som vi endast i perioder ersatt med vikarier.

Kanslienheten

Kanslienheten ligger 230 tkr bättre än budgeten. Detta beror på att vi hade budgeterat en utökning med en person tidigare än vi kunde anställa.

Utvecklingsenheten

Vi går plus 127 tkr genom att en anställd kommer budgeteras 50% i ett projekt från och med 1 oktober

Biblioteken

De stora avvikelserna beror på sjukskrivning, inställd upphandling för bibliotekssystem samt byte av armatur som inte genomförts ännu.

Säkerhet

Säkerhet går enligt budget

Trafik

Som "Trafik" under kommunledningsförvaltningen ingår endast färdtjänsten. Resterande trafik ligger centralt i länet och är sedan tidigare skatteväxlad.

Det ekonomiska utfallet är 300 tkr bättre än budget per 2025-08-31 vilket beror på att resandet under perioden har varit avsevärt lägre än budgeterat vilket påverkar resultatet positivt. Inga medel som är budgeterade för riksfärdtjänst är ianspråktaga vilket även det påverkar resultatet positivt.

Skogsdrift

Slutavverkning, gallring och skogsvård har skett enligt plan och till väldigt bra priser. Efterfrågan på både sågtimmer och massaved är hög, vilket gör att vi har kunnat kontraktera på höga nivåer. Skogsvården (röjning, markberedning och plantering) följer planen och utförs i rätt tid och till marknadsmässiga priser.

Överförmyndarverksamhet

Överförmyndarverksamheten går enligt plan ekonomiskt. Verkställigheten sköts av Östersunds kommun.

11.3 Årets händelser

HR-enheten

Vi genomför nu arbetsmiljöutbildningen i egen regi som vi tidigare har köpt in externt, dels för att minska kostnader men även för att öka kvalitet och verksamhetsnära kopplingar i utbildningen samt kunna ge mera stöd till verksamheterna.

I rekryteringsarbetet håller vi på att implementerat en ny digital rutin vid referenstagningar, vilket säkerställer kvaliteten på dessa och på sikt kommer det att spara oss en del tid.

Sjuktalet har ökat marginellt under året men förflyttats mot att den långtidssjukskrivningen minskar men att korttidssjukskrivningen i stället ökar.

Ekonomienheten

Personalmässigt så har det varit ett bra år där alla har kunnat vara på plats som planerat.

Vi har under året uppgraderat fakturasystemet till en version som de fortsätter att ha support och stöd till vilket det gamla skulle upphöra inom kort. Även ekonomisystemet har vi kört flera uppdateringar på som inte blivit gjort tidigare.

Kommunstyrelsen har beslutat att kommunen ska medverka i ett projekt lett av SKR (Sveriges kommuner och regioner). I projektet deltar 15 kommuner och projektet syftar till att bidra till en ny resursfördelningsmodell baserad på prislappar. Arbetet är påbörjat och kommer att slutföras i april 2026. Målet är att använda modellen inför budget 2027.

Kommunikationsenheten

Kundcenter har svarat för Ragunda och Strömsund under året. Ett utökat samarbete med Jämtlandskommunerna har inneburit kortare väntetider för våra medborgare runt om i länet.

Kommunikationsarbetet har i första hand fokuserat på att utveckla webbplatser, uppdatera sociala medier, ge stöd till verksamheterna med material samt att delta i nätverk för kriskommunikation och webb. Vi ser att kommunikationsfrågor har fått en lägre prioritet i verksamheterna.

IT har rekryterat en resurs till IT för att fokusera ytterligare på att förbättra våra datornätverk genom att göra dem mer robusta och implementera fler tekniska säkerhetsåtgärder. IT fick en kraftigt minskad investeringsbudget för datorer, vilket gör att gamla datorer inte kan bytas ut enligt plan och nya inte kan köpas. Detta påverkar alla verksamheter i kommunen.

Medarbetarenkäter visar att vi sköter vårt uppdrag bra. Kommunförbundet köper även tjänster från vår IT-enhet.

Kanslienheten

Under året har vi rekryterat två nya kommunsekreterare, den vi hade slutade under våren.

Vi arbetar med att hitta lösning för vårt fysiska arkiv då kommunens arkiv inte uppfyller kraven för att användas som arkiv för lagring längre tid.

Det pågår ett arbete med införande av E arkiv i kommunen.

Utvecklingsenheten

Vi har under året tillsammans med politiken besökt företag. Näringslivsrådet har hittills haft 2 möten. Vi har medverkat i de flesta regionala nätverk som berör enhetens områden så som, turism, näringsliv, folkhälsa, fritid, kultur, landsbygdsutveckling och infrastruktur. I juni hade vi Scenkonstbiennalen på besök i Döda fallet där också Sveriges nationaldag med medborgarceremoni genomfördes 6 juni. 19 juli firades kung Chulalongkorns dag vid paviljongen, ett samarbete med Thailands ambassad. Folkhälso- och brottförebyggande rådet har nu politiskt

beslutade riktlinjer.

Biblioteken

Biblioteken har under året genomfört en novelltävling i samarbete med skolan. Skapat välbesökta evenemang som Upptäck, inspireras och möts! i samverkan med bl.a. studieförbund och hembygdsförening. Sagostunder har erbjudits och genomförts på de flesta förskoleavdelningarna. Sommarboken har erbjudits för att läsfrämja under sommarlovet. Bibblanklubben har pågått under våren och startar upp igen i höst. Shared reading har erbjudits i Borgvattnet, och där byts böcker regelbundet. Bokcirklar pågår. Bispgårdens bibliotek ska flytta i höst och renovering pågår.

Säkerhet

Under året har vi framför allt fokuserat på att fastställa och registrera vår krigsorganisation.

Trafik

Jämförs resandet perioden januari-augusti 2025 med motsvarande period 2024 så har antalet resor minskat med hela 22 %. Men ett dyrare trafikavtal trädde i kraft den 14:e juni och resandet generellt sett varierar stort mellan månaderna.

Skogsdrift

Ett högst normalt år avseende skogsbruk. Vi fortsätter att följa skogsbruksplanerna och utför rätt åtgärd i rätt tid när det gäller avverkning, gallring, skogsvård och vägunderhåll. Resultatet kommer att landa på budgeterat.

11.4 Framtid

HR-enheten

Vi kommer att under 2026 att behöva uppgradera Winlas till Winlas webb för att kunna fortsatt att arbeta i det programmet, vilket kommer medföra både en fördyring samt mera arbete i övergången.

Fortsätta att utveckla arbetsmiljöarbetet i kommunen. Både det strategiska men även insatser och framför allt uppföljningen av vårt arbete.

Vi fortsätter att arbeta med kompetensförsörjningen som är en stor utmaning för oss. Där ser vi även att vi kan samverka i länet för att tillsammans hitta goda lösningar på framtidens utmaningar. Vi kommer även jobba vidare med att stötta chefer i en större utsträckning så vi i slutänden kan vara en så bra arbetsgivare som möjligt.

Ekonomienheten

Arbetet med att ytterligare digitalisera och automatisera verksamheten pågår och där ska vi fortsätta arbetet med att effektivisera ekonomiprocesserna.

Arbetsuppgifterna går mot mera analysarbete än rena sifferinmatningar, vilket vi ska ställa om till.

Kommunikationsenheten

Under hösten behöver vi se över bemanningen i Kundcenter för att klara framtida behov. Vi behöver också utbildning för oss själva och våra medarbetare inom kanalval, service, automatisering och AI.

På kommunikationssidan behöver vi verktyg för att förbättra sökresultat på webbplatsen, och vi har börjat titta på olika alternativ. Vi vill också uppdatera våra kommunikationsplaner.

Digitalisering, AI, informationssäkerhet och våra verksamhetssystem behöver samordnas. Det är inte bara en IT-fråga, utan vi behöver samarbeta mer och skapa en gemensam bild av var vi står, vad vi behöver och vad som är möjligt att göra på kort och lång sikt.

Kanslienheten

Det stora arbetet framåt är att bygga upp arbetsprocesserna kring E-arkiv. Där hela kommunens dokumenthantering kommer behöva digitaliseras.

Fortsätta arbetet med verksamhetsplanering och uppföljning av mål och aktiviteter inom kommunens verksamheter.

Utvecklingsenheten

Vi har många samverkansprojekt på gång och dessa kommer starta under hösten. Arbetet med Ragunda kommuns LEADER projekt, ambulerande mötesplatser är försenat på grund av Jordbruksverket men vi kommer påbörja arbetet från och med 1 oktober

Biblioteken

Bispgårdens bibliotek flyttar till torget. Oklart i dagsläget hur nya lagen om tillträdesförbud på skolans område påverkar Hammarstrands och Stuguns bibliotek. Biblioteken fortsätter att erbjuda sagostunder på förskolan samt Bibblanklubben. Planer finns för författarbesök i vinter i samarbete med regionen. Fler tillfällen med Upptäck, inspireras och möts! planeras.

Säkerhet

Vi kommer under 2026 behöva öka takten med robusthetshöjande arbete och investeringar

Trafik

Eftersom ett dyrare avtal gäller framåt och att resandet generellt varierar stort mellan månaderna gör att vi ändå får räkna med att kostnaderna ökar.

Skogsdrift

Vi fortsätter att följa den långsiktiga planen som ligger. En rimlig bedömning bör vara ett årligt netto på ca 2 miljoner de närmaste åren. Nya aktörer har kommit in på marknaden i vårt område, vilket bör medföra att dagens höga virkespriser hålls uppe ett tag framöver.

12 Barn- och utbildningsavdelningen

12.1 Ekonomiskt utfall (tkr)

Avdelningar barn o utbildning 2025 delår

	Delår 2025	Budget 2025	Prognos 2025	Avvikelse Prognos	Bokslut 2024	Delår 2024
Förskola	20 977	30 508	31 461	-952	31 204	21 055
Grundskola	45 693	68 410	70 598	-2 189	70 339	44 011
Kulturskola	801	1 333	1 309	25	1 370	641
Elevhälsa	1 677	2 749	2 503	246	1 449	1 092
Summa Barn- och utbildnings- avdelning	69 149	103 000	105 870	-2 870	104 362	66 799

12.2 Kommentarer utfall

Övergripande

Avdelningen har fortsatt ett underskott där sjuklönekostnaderna är en av orsaker till budgetavvikelsen. På avdelningen har fler behöriga lärare och förskollärare anställts vilket medfört en markant ökad kostnad.

Avdelningen har fortsatt många barn och elever under tidiga och sena vistelsetider, kl. 06.00-18.00 på förskola och fritidshem vilket leder till ökad kostnad. Ensamarbete har i större utsträckning arbetats bort i förskola och fritidshem, utifrån beläggning och behov i barngrupperna.

Interkommunal ersättning har ökat ytterligare.

Omfattande ökning av kostnader för barn i behov av särskilt stöd på hela avdelningen.

Förskola

Förskolan i Bispgården redovisar ett underskott, vilket till största del beror på ökade personalkostnader för att bemanna ytterligare en avdelning samt fritidshem i Modulerna. Det geografiska avståndet mellan lokalerna leder till ökad kostnad då samverkan vid bland annat öppning och stängning ej är möjlig. Från och med höstlovet flyttar förskolan till nya gemensamma lokaler.

Stuguns förskolor har ett underskott som till stor del beror på behörig personal samt ökat barnantal och barn i behov av särskilt stöd.

Den fristående verksamheten har fått ett ökat antal barn vilket gör att kostnaden även för den fristående verksamheten ökar.

Grundskola

En utmaning under vårterminen har varit att tillsätta vikarier utifrån behovet, samtidigt som

samtliga vikariekostnader påverkar resultatet negativt då det inte är budgeterat.

Lagen om särskilt stöd, Skollagen kap 3 § 10, innebär stora kostnader som inte finns i budget då resurser i form av personal satts in för barn i behov av särskilt stöd. Rektorerna ser att behovet av särskilt stöd är fortsatt högt. Skolorna har ett ökat antal elever i anpassad grundskola i egen regi samt tjänsteköp i annan kommun vilket medför fortsatt hög kostnad, liksom skolskjutsen.

Stora barngrupper, ökade krav samt barn i behov av särskilt stöd på fritidshemmet medför ökad bemanning och kostnader.

Kulturskola

Justering av budget genomfört till budgetår 2025.

Elevhälsa

Elevhälsan redovisar ett överskott vilket beror på att en personal avslutat sin anställning och att rekrytering av en ny drog ut på tiden, samt tillskott av statsbidrag.

12.3 Årets händelser

Övergripande

Under läsåret har projektet "Nyanländas lärande" fortsatt. Under våren har fokus varit på Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt samt Demokratistegen.

Under året har barn och utbildningsavdelningen genomfört steg 3 i insatsen kopplat till Hot och våld.

Två lärare har genomfört utbildning till specialpedagog.

Personalen på Kullstaskolan och Hansåkerskolan har deltagit i Mittuniversitetets seminarier som ett led i att bli Övningsskolor.

En rektor har avslutat fortbildningen "Medicinsk elevhälsa för rektorer".

Förskola

Förskolan arbetar fortsatt med fokus på Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, där det kollegiala lärandet leds av SKUA-utvecklare. De övergripande utvecklingsgrupperna fortsätter arbetet med att vidareutveckla rutiner och arbetssätt, och förskolan avslutade läsåret med en gemensam konferens där föreläsningar och utvärdering var centrala inslag.

I januari tillsattes en specialpedagog till förskolorna på 100%.

Föräldraskapsstöd har fortsatt med Familjecentralen, Öppen förskola samt ABC-utbildning (Alla Barn i Centrum) samt projektet "Nyanländ och förälder".

Grundskola

Under vårterminen har samtliga grundskolor arbetat med kompetensutveckling. På Hansåkerskolan var fokus på individuella fortbildningsbehov och fortbildning knutet till specifika skolämnen. Anders-Olof skolan har prioriterat Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt genom kollegialt lärande, vilket fortsätter under höstterminen med inbjudna föreläsare. Kullstaskolan har

arbetat med trivsel och studiero genom Demokratistegen där en omfattande kartläggning genomfördes, liksom analys och planering av åtgärder.

Grundskolan har arbetat med att förtydliga och förenkla det systematiska kvalitetsarbetet och elevhälsan är nu en integrerad del i det arbetet. Syftet är att hitta relevanta insatser för att förbättra brister/svagheter i verksamheten. Fokus är på undervisningens kvalitet, där lärarnas analyser av den egna undervisning blir mer central.

Hansåkerskolans rektor avslutade sin tjänst i juli och en ny rektor har rekryterats och tillträdde augusti 2025.

Kulturskola

Elevintresset har under vårterminen varit fortsatt varit högt i kulturskolan men med fortsatt begränsat elevantal. Samarbete mellan kulturskola och grundskola har fortsatt, men inte i samma utsträckning som tidigare läsår.

Elevhälsa

Elevhälsan på skolorna arbetar fortsatt med psykosociala team med socialpedagoger och kuratorer. De specialpedagogiska funktionerna kopplade elevhälsan arbetar mot läsa-, skriva-, räknagarantin.

Samtliga grundskoleenheter har rekryterat kurator.

Chef för Elevhälsans medicinska insatser genomförde "Medicinsk elevhälsa för rektorer", vilket ledde till positiva förändringar i verksamhetens struktur och rutiner. Chefen avslutade sin tjänst i juli.

12.4 Framtid

Övergripande

Verksamhetsutvecklingen med undervisningskvalité i fokus fortsätter med den gemensamma verksamhetsplanen för Barn- och utbildningsförvaltningen och det gemensamma årshjulet för det systematiska kvalitetsarbetet.

Avdelningen har genomfört en kartläggning av pedagogernas utbildningsnivå gällande tidig läs- och skrivinlärning samt matematikinlärning som resulterat i att

två förskollärare (förskola och skola) genomgår fortbildning under höstterminen 2025.

En medarbetare läser till förskollärare och två medarbetare studerar till speciallärare.

Arbetet inom Nyanländas lärande fortsätter och kommer pågå till och med höstterminen slut 2025.

Kommunen har övningsförskoleområde och arbetet med övningskolor fortsätter under 2025.

Kommunens ekonomiska situation, liksom ovissheten gällande den nuvarande och framtida skolstrukturen, skapar stress och oro i organisationen. Med färre antal medarbetare blir det svårare att klara bemanning i tider med sjukdom och frånvaro. Avdelningen ser med stor oro på den ekonomiska situationen och mål och medel är inte i balans.

Förskola

Förskolans systematiska kvalitetsarbete har implementerats och för att ytterligare höja kvaliteten har förskolan nu planerat för stängda planeringsdagar med möjlighet att samla all personal.

Kompetensutveckling fortsätter i arbetslagen utifrån Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt vilket kommer att pågå fram till och med våren 2026. Under hösten tar förskolans pedagoger del av en föreläsning med fokus på språkundervisning utomhus.

Förskolan i Bispgården kommer att flytta till nya lokaler under vecka 44. Lokalerna är i anslutning till Nipängen.

Förskolan i Hammarstrand ingår i en pilotstudie där en ny app för pedagogisk dokumentation, Tinky, testas och utvärderas.

Prognosen visar på minskat barnantal, generellt i kommunen kommande år.

Grundskola

Arbetet med tillgängliga lärmiljöer, läs- och skrivundervisning samt trygghet och studiero fortsätter. Skolorna arbetar efter kommande lag gällande mobilmfri skola.

En stor satsning under hösten 2025 är tidig läs och skrivinlärning samt kollegialt lärande där både Kullstaskolan och Hansåkerskolan (F-3) deltar. Utbildningen innefattar föreläsningar och handledning av extern utbildare.

Ett utvecklingsområde kommer vara att förbättra arbetet med skolbiblioteket, särskilt med tanke på det nya lagkravet 2025. Avdelningen kommer att behöva samverka med folkbiblioteket i högre utsträckning än tidigare.

Prioriterade områden framåt är trygghet och studiero samt läs- och skrivinlärning och matematik.

Kulturskola

Kulturskolans utbud och verksamhet kommer att fortsätta i samma omfattning som under 2024.

Elevhälsa

Elevhälsan fortsätter att arbeta för att vara ett stöd för en likvärdig utbildning på samtliga skolor. Avdelningen fortsätter att utveckla det förebyggande arbetet på gruppnivå och implementera arbetsformer för att minska elevernas stress och upplevelse av psykisk ohälsa i skolorna.

På sikt ser avdelningen att det finns behov av logoped som kan arbeta i grundskolan med utredningar för dyslexi och språkstörning (vilket är inom Regionens ansvarsområde).

Skolläkare kommer från och med hösten 2025 att genomföra läkarundersökning i förskoleklass istället för i årskurs 1.

Den nya chefen för elevhälsans medicinska insatser påbörjar utbildningen "Elevhälsans hälso- och sjukvårdsledning" under höstterminen.

13 Samhällsbyggnadsavdelningen

13.1 Ekonomiskt utfall (tkr)

Avdelningar samhällsbyggnad 2025 delår

	Delår 2025	Budget 2025	Prognos 2025	Avvikelse Prognos	Bokslut 2024	Delår 2024
Teknisk verksamhet	17 557	34 300	28 319	5 981	30 619	16 842
Ragunda Bostad	-1 541	-600	-588	-12	-969	480
Summa						
Samhällsbyggnadsavdelning	16 016	33 700	27 731	5 969	29 650	17 322

13.2 Kommentarer utfall

Teknisk administration

Teknisk ledning till största delen enbart ett "administrativt konto" som ska täcka lönen för två medarbetare. Plus 105 tkr men ingen avvikelse att kommentera.

Strategisk planering och stöd minus 623 tkr tom augusti månad. Lite lägre intäkter gällande arbete i projekt samt en extra medarbetares lön för stort investeringsprojekt som ej var med då budgeten beslutades inför 2025.

Förvaltningsfastigheter, industri- och affärslokaler

Totalt ett plus om 2,3 mkr per halvår till stor del beroende av lägre kostnader för el och vinterväghållning samt annat underhåll. Högre kostnader för personal och där tillhörande kostnader.

Dock för låga intäkter i förhållande till budget på industrifastigheter samt affärslokaler då vi har ett antal lokaler outhyrda.

Ragunda Bostad

Plusresultat på drygt 900 tkr per augusti. Bättre kostnadsbild på grund av lägre elkostnader än prognosticerat samt lägre kostnad för vinterväghållning samt hyresintäkter som inför år 2025 justerades enligt troligt utfall avseende hyresintäkter.

Underhållskostnader är dock högre än budgeterat

Fritidsanläggningar

Underskott på drygt 321 tkr, varav ca 80tkr i underskott avseende politiskt beslutade driftbidrag övriga ökade kostnader handlar om entreprenadarbeten samt högre kostnader för material.

Vatten och Avlopp

Plusresultat på 9tkr, kostnaderna har varit välbalanserade mot budget till och med augusti.

Renhållning

Överskott på drygt 690 tkr på grund av bristfällig periodisering på intäkter.

Städenheten

Städenheten har ett överskott på 727 tkr som till stor del beror på att personalen täcker för varann vid kortare frånvaro och därför behövs inte lika många vikarier. Dessutom kommer en del av kostnader först under sista kvartalet t. ex. inköp av externa företagare för fönstertvätt.

Kostnader för förbrukningsmaterial har ökat igen men omstrukturering och en delvis moderniserad maskinpark gör att kostnaderna ändå har kunnat hållas stabil.

Fiber

Överskott på 242 tkr detta till största delen beroende av vakanta tjänster under del av år.

Övriga anläggningar och verksamheter

Överskott på ca 386 tkr huvudsakligen på grund av lägre kostnader för elförbrukning men framförallt på grund av en mild vinter.

13.3 Årets händelser

Teknisk administration

Inget att kommentera annat än ett sent beslut avseende investeringar som gjorde att lön för en person är obudgeterad under hela året.

Förvaltningsfastigheter, industri- och affärslokaler

Många outhyrda lokaler. En fastighet har legat ute till försäljning med svalt eller inget intresse.

Ragunda Bostad

Ingen fastighetsförsäljning så långt i år. Inga beslut tagna avseende försäljning eller rivning till och med augusti månad. Fortsatt hög vakansgrad. Kommunen har förvärvat ett tidigare ägt flerbostadshus.

Fritidsanläggningar

Vi har fortsatt att uppdatera området vid Döda fallet och en del arbete har gjorts vid Hammarvallens IP, klubbhuset.

Vatten och Avlopp

Planerade arbeten har gått enligt plan.

Medarbetaren som har utbildat sig till VA-ingenjör är klart. Samtidigt fick vi tag på en ny drifttekniker så att personalstyrkan är utökad nu.

Renhållning

Ny medarbetare, VA-Strateg, började 1 januari 2025.

Fokus låg på anpassning av verksamheten till ny lagstiftning.

Stadenheten

Stadenheten utför tjänster till externa kunder som genererar intäkter. Avtalen är indexreglerade så att kostnadsökningen i framtiden täcks.

Det har skett förändringar på grund av omstruktureringar i de olika kommundelar som gynnat stadenhetens personal.

Fiber

Från och med år 2025 har Ragunda kommun en ny kommunikationsoperatör samt en egen struktur för projektering och utbyggnad av fiber samt förvaltning av densamma: Ragunda Stadsnät.

Ragunda Stadsnät blev beviljade stöd för ett nytt utbyggnadsområde: Bispgården-Fångsjöbacken.

Övriga anläggningar och verksamhet

Snöfattig vinter och ett nytt mer anpassat avtal för grönytor.

13.4 Framtid

Teknisk administration

Inga förändringar.

Förvaltningsfastigheter, industri- och affärslokaler

Om politiska beslut tas kan försäljning av flera fastigheter ske under slutet av året eller år 2026. Eventuellt kan rivning av vissa fastigheter bli aktuellt.

Ragunda Bostad

Det finns objekt beslutade till försäljning så förhoppningsvis sker detta under innevarande år.

Fritidsanläggningar

Vi fortsätter att utveckla områdena med de medel som står till buds tillsammans med föreningar samt kommunens Utvecklingsenhet.

Vatten och Avlopp

Fortsätter att driva projekt.

Fortsatt förnyelseplanering för utbyte för ledningssträckor.

Fortgående automatisering/digitalisering

Producering av slam som medför planering för omhändertagande av densamma.

Renhållning

Planering för fastighetsnära insamling (FNI) fortgår.

Inför nya fraktioner ÅVC.

Städenheten

Digitalisering av arbetsprocesser anses som en viktig punkt även för städenheten. Vi fortsätter med arbetet för att nå en digitalisering av städenheten under 2025.

Städenheten fortsätter byta ut gamla maskiner mot nya effektivare maskiner för att förbättra arbetsmiljö och energiförbrukning.

Långsiktig planering och samverkan med andra enheter har påbörjats men kommer att utvecklas.

Fiber

Driftsättande av nya sträckor och fortsatt utbyggnad.

Övriga anläggningar och verksamhet

Inga kända förändringar

14 Stöd- och omsorgsavdelningen

14.1 Ekonomiskt utfall (tkr)

Avdelningar stöd o omsorg 2025 delår

	Delår 2025	Budget 2025	Prognos 2025	Avvikelse Prognos	Bokslut 2024	Delår 2024
Vård o omsorg	78 817	106 360	116 296	-9 936	117 207	77 036
IFO	17 224	27 429	26 445	984	27 209	18 667
AMI	5 214	6 373	8 637	-2 264	9 183	6 212
Kostenheten	7 650	11 839	11 677	161	11 621	7 318
Summa Stöd- och omsorgsavdelning	108 905	152 000	163 055	-11 055	165 219	109 233

14.2 Kommentarer utfall

Vård och omsorg

Stöd- och omsorg övergripande

Avdelningens delårsresultat per den sista augusti visar på ett underskott mot lagd budget på - 7382 tkr. Anledningarna är bland annat vakanta tjänster inom kommunal hälso- och sjukvård (HSL). Förändringar och nytt regelverk mellan parterna (arbetsgivare-fackliga) innebär numera att deltidsanställda medarbetare får övertidsersättning istället för som tidigare mertid/fyllnadslön vilket genererar högre kostnader.

Avdelningen har under sommaren och hösten 2025 ett större antal personer som ansökt om och blivit beviljad en särskild boendeplats på ett äldreboende. Vi har för närvarande 4 platser mer än budgeterat.

Vi har även svårigheter att hålla oss inom lagd budget med aktuellt nyckeltal kring bemanningen av våra äldreboenden.

Hemtjänst Hammarstrand

Utfallet per 31/8 2025 visar ett underskott på nästan 120 tkr. Det är övervägande personalkostnader som ger underskottet. Dels oväntade övertidskostnader till följd av få vikarier, vikariekostnader samt semesterpaket som betalats ut. Prognos per helår 2025 visar -310 tkr.

Nipången SÄBO

Per 1 januari 2024 inleddes arbetet med att sänka personaltätheten utifrån budgeterade mål 0,6 årsarbetare per brukare. Detta tillsammans med neddragning av platser till 22 renderade i en övertalighet på tillsvidareanställd personal. Inga direktiv hur detta skulle hanteras gavs. Övertalighet som gradvis arbetats ner genom naturliga avgångar. Stora kostnader för verksamhet när interiör i fastigheten såsom tvättmaskiner/tumlare, torkskåp mm går sönder. Dessa kostnader bör vara fastighetsägarens och inte verksamhetens.

Hemtjänst Bispgården

Det positiva utfallet beror på att det varit budgeterat för tillsvidarejänster som inte tillsatts. Under året har insatstimmar minskat vilket möjliggjort att en del vikariepass inte har behövt tillsättas. Samarbetet med Nipången har fortsatt och möjliggjort att personalresurser kunnat omfördelas.

Nyviksvägen SÄBO

Utökad vårdtyngd, personalomsättning och hög andel sjukskrivningar samt låg andel delegerad personal har tillsammans bidragit till en ökad övertidskostnad samt vikariekostnad.

Svårigheter att bemanna sommaren och plötsliga sjukskrivningar har krävt att 6 bemanningsundersköterskor tagits in i varierande omfattning. Semesterpaketet har även nyttjats av samma orsak där totalt 28 veckor sålts.

Utbildningsinsatser i lyftteknik och inkontinens har gjorts under våren vilket ökat behovet av vikarier.

LSS, Personlig assistans

Verksamheten har ett underskott i jämförelse med budget på 76 tkr.

Bergegården/Hemtjänsten Stugun

På grund av överbeläggning har det varit extra personal hela året vilket drivit upp kostnadsbilden. Personalbrist och svårighet att få vikarier har drivit upp övertidskostnaden. Utbildningsinsatser i lyftteknik på all personal har gjorts under våren vilket ökat behovet av vikarier.

HSL

Antalet tillsvidareanställda sjuksköterskor/distriktssköterskor har inte funnits i tillräcklig omfattning och inhyrd personal från bemanningsföretag har tjänstgjort. Konsekvensen innebär högre kostnader och ett stort minus i utfallet.

Eken korttidsavdelning

Vi har i stort sett haft full beläggning på åtta platser under året. Från juli öppnades ytterligare två platser och sedan dess har tio platser varit belagda. Vi ser ingen minskning av behovet av korttidsplatser under detta år. Sjukfrånvaro gällande långtidsfrånvaro har minskat under de senaste månaderna. Kostnaderna för medicinskt färdigbehandlade är bokförda på Eken, vilket gör ett ökat underskott för enheten. Det är önskvärt att se över om dessa kostnader ska ligga där. Förslaget från Eken är att kostnaderna för medicinskt färdigbehandlade ligger under biståndsenheten.

Individ- och familjecomsorg (IFO)

På ekonomisk bistånd har vi för närvarande på antal ärenden på ca: 40. Normen har ökat och därmed genererat högre kostnader. Under året så har vi fått riktade pengar för familjehemsplaceringar vilket gör att kostnaderna hålls nere 2025. Personalkostnaderna på tillsvidareanställda är lägre än förväntat till följd av två långtidssjukskrivningar och vakanser till följd av chefsbyten.

Kostenheten

Under året har det investerats i utrustning som belastat verksamheten direkt. Det kommer att behövas investeras lite mer under resterande del av året. Vi har ökande intäkter och håller i våra

livsmedelskostnader på ett bra sätt. Vi ser även minskade sjuklönekostnader för detta år med 20% mot 2024. Med det så ser jag det positivt på att vi behåller den goda ekonomiska situationen vi har för tillfället året ut.

AMI

Det negativa utfallet beror på placeringar inom socialpsykiatri (köp av plats utanför kommunen). En plats fanns i budget inför 2025, men under första kvartalet hade vi en extra placering, från augusti har vi även en placering på elevboende enligt LSS. Den plats som fanns i budget har även ökat i kostnad då individen i juli månad placerades på ett nytt boende med lite högre dygnskostnad.

Sedan maj har vi provat ha en kontaktperson anställd, detta för att det är mycket svårt att rekrytera arvoderade. Detta innebär en ökning på socialpsykiatri 0,5 tjänst. Utan den tjänsten kan inte enheten verkställa insatser.

Budgeterat för mer intäkter från arbetsförmedlingen än vad som kommer in, vilket bidrar till minuset. Ökade kostnader för bilar (drivmedel, skatt)

14.3 Årets händelser

Vård och omsorg

Övergripande Stöd- och omsorg

Under året har planering och implementering av ett nytt journalsystem/verksamhetssystem inneburit mycket av planeringsarbete och utbildningsinsatser. Det nya systemet heter Viva och går i skarpt läge under hösten 2025.

Införandet av den "Nya" socialtjänstlagen pågår och kommer att pågå vilket innebär nya arbetssätt och rutiner och riktlinjer. Arbetet kräver ett nytänkande och berör många av våra medarbetare, men även övriga delar av kommunens verksamheter.

Läkemedelsautomater är under införande och kommer att vara i full drift vid årets slut.

En högre omsättning av chefer än normalt har varit och är händelser som påverkat organisationen. Rekrytering av chefer har gjorts och pågår allt jämt.

Hemtjänst Hammarstrand

Under 2025 har hemtjänsten Hammarstrand haft olika chefer. Ordinarie enhetschef Angelica Näslund provade på annat arbete som tf. Socialchef under 7 månader. Annica Jonsson och Lena Häggström var under tiden tf. enhetschef. 4st har sagt upp sig på egen begäran av varierande orsaker. Vi hade inga hyrundersköterskor under sommaren. Vikarierna under 2025 har varit otroligt värdefulla, duktiga, engagerade, lojala och plikttrogna.

Nipången SÄBO

Arbete med att sänka nyckeltal. Omorganisering av verksamheten inom huset i början av året pga neddragning av platser, sedan i höstas pga projekt förskola/Nipången. Nytt trygghetslarms system, nya läkemedels skåp för säkrare hantering. Arbetat med att skapa lugn i alla förändringar och förmedla trygghet till medarbetare. Påbörjat arbete med kulturombud som ansvarar för bokning av underhållning samt olika sysselsättningar såsom bingo, blomplantering mm.

Hemtjänst Bispgården

rafen i schemaläggningen ändrades på helgerna.

Förflyttningscoacher utbildades.

Föreläsningen som bjöds på älgårdsberget var ett trevligt inspel i december månad.

Nyviksvägen SÄBO

Inkontinensutbildning och utbildning för lyftkörkort har genomförts under våren. Extra insatta avdelningsmöten under första kvartalet som en arbetsmiljösatsning. Biträdande enhetschef tillsattes i maj och enhetschef slutade i början av sommaren. Därefter varit hög chefsomsättning av tillförordnade chefer under sommaren. Flertalet medarbetare har därtill valt att avsluta sin tjänst på nyviksvägen under våren.

LSS, Personlig assistans

Vi har för närvarande tre stycken ärenden där vi utför personlig assistans i kommunal regi.

Bergegården/Hemtjänsten Stugun

Förflyttningssteknikutbildning för all vårdpersonal. Öka antalet Evondos läkemedelsautomater till brukare i hemtjänsten.

HSL

Arbete med två nya verksamhetssystem, fokus på rekryteringar, minskat användandet av bemanningspersonal. Förhoppning om att vara utan behov av bemanningspersonal från 1/11-25. Fokus på hållbar schemaläggning.

Eken korttidsavdelning

Det har under lång tid varit kö för att komma till Eken. Sju-åtta brukare väntar på plats i särskilt boende. På grund av detta har flera blivit kvar på sjukhus eftersom det inte finns tillräckligt antal korttidsplatser. Nya trygghetslarm samt medicinskåp är på plats. Ordinarie enhetschef sjukskriven sedan i mars och det har gjort att Ekens personal haft cirka fem tillfälliga chefer från mars till september. Det har även varit flera olika sjuksköterskor som har bemannat på avdelningen. Ordinarie sjuksköterska är nu tillbaka sedan den 22 september. Vi har även fått beslut på, tidigare ovanliga grupper. Det är kvinnor med beroendeproblematik samt personer med psykisk ohälsa.

Individ- och familjeomsorg (IFO)

Nya socialtjänstlagen infördes 2025-07-01, anpassningarna som gjorts är det nödvändigaste i form av revidering av delegationsordning samt diskussioner och planering för framtiden. Ett nytt verksamhetssystem, VIVA är under införande vilket kräver utbildningsinsatser och innebär personalbortfall.

Kostenheten

Vi försätter jobba med att effektivisera flöden och resurs utnyttjanden. På livsmedels sidan som är en av de större utgifts posterna försöker vi hitta mer hållbara lösningar både gällande miljö och ekonomi. Vi har gått ner på en personal i Bispgården och tagit bort helg jobb för personalen där och ersatt det med leverans från Nyviksvägen och omvårdnadspersonal värmer maten själva på helgerna i nyinköpta special ugnar för ändamålet.

AMI

Nya socialtjänstlagen infördes 2025-07-01, diskussioner och anpassningar görs på enheten för att kunna möta de krav nya SoL innebär. AMI är i princip kommunens enda förebyggande insats för vuxna personer.

Nytt verksamhetssystem införs under året, detta innebär planering och utbildningsinsatser för medarbetare.

Yrkesresan inom funktionshinderområdet (genom kommunförbundet) är uppstartad, medarbetare på enheten omfattas av utbildningsinsatserna och tid behöver frigöras för att kunna tillgodogöra oss utbildningen. Utbildningen är främst digital och består av tre delar, första delen är gjort, förhoppningen är att de två sista delarna ska hinnas med innan årsskiftet,

Arbetsförmedlingen har lagt ner sitt kontor i Hammarstrand och genomgår en omorganisation, vilket påverkar inflödet av individer som ska arbetsträna, detta kommer igång så småningom igen.

14.4 Framtid

Vård och omsorg

Övergripande Stöd- och omsorg

Införandet av vårt nya verksamhetssystem, Viva kommer att vara klart och infört under hösten 2025.

Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal kommer under november månad att få tillgång till Regionens verksamhetssystem Cosmic under november månad. Förändringen innebär att arbetet kommer att underlättas då tex sjuksköterskor kan kommunicera och samverka med regionens medarbetare på ett enklare sätt.

Rekryteringsarbetet av nya medarbetare på alla nivåer hoppas vi kunna innebära en högre stabilitet och minskade kostnader för inhyrd personal.

En medarbetare har anställts för att i projektform samordna implementera den "nya" socialtjänstlagen.

Arbetet med att införa och öka användandet av välfärdsteknik pågår och behöver utvecklas.

Hemtjänst Hammarstrand

Hemtjänsten Hammarstrand planerar för att implementera läkemedelsapparater under hösten, med förhoppning om att minska en del av resorna. Vi fortsätter att optimera användandet av vårt planeringssystem för att vara så effektiva som möjligt med en grundad logistik sett till resorna. Arbetsuppgifter utöver det vardagliga omsorgsarbetet fortsätter i form av administrativa uppdrag, hörselombudsuppdrag osv. Träffpunkten planeras fortsätta, vilket kräver både tid och resurser. El-cykeln ska fortsätta att användas lika flitigt, likaså samåkning för att minska driftkostnaderna för fordonen. Hela avdelningen står mitt i ett stort förändringsarbete gällande byte av verksamhetssystem, vilket kräver mycket resurser och tid för att möjliggöra utbildning till all personal. Personalgruppen på hemtjänsten Hammarstrand planeras genomgå ett arbete för förbättrad arbetsmiljö. Kortsiktigt kommer det att kosta men långsiktigt är detta det alternativet vi tror blir minst kostsamt. Rekrytering av både tillsvidareanställda och vikarier fortsätter att vara prioriterat. Vissa kompetenssatsningar behöver också göras.

Nipängen SÄBO

Samarbetet med hemtjänsten fortsätter gällande användning av personalresurser. Fortsätta arbetet med kulturombuden. Ha fortsatt planering för flyttningsscoacherna att de har utrymme att använda sin kunskap i verksamheten. Fortsatt arbete med att tryggheten och lugnet ska bestå i huset.

Hemtjänst Bispgården

Fortsätta att arbeta med en levande graf i schemaplaneringen. Samarbetet med Nipängen fortsätter för att använda personalresurser. Genomförandeplaner ska uppdateras och göras klart. Gemensamma träffar med Nipängens förflyttningsscoacher har planerats in och kommer fortsätta under året.

Nyviksvägen SÄBO

Implementering av nya verksamhetssystemet VIVA samt nya signeringsappen för delegerade HSL insatser. Fokusområde att höja andelen medarbetare med medicindelegering. Arbetsmiljöarbete för att minska sjuktagen. Rekrytering av personal för att möta budget och behov kommer göras under hösten.

LSS, Personlig assistans

Enhetschefstjänsten är för närvarande vakant och behöver rekryteras inom kort.

Bergegården/Hemtjänsten Stugun

Implementering av nya verksamhetssystemet VIVA samt nya signeringsappen för delegerade HSL insatser.

HSL

Fortsatt fokus på hållbar schemaläggning, implementeringsarbete av nya verksamhetssystem.

Eken korttidsavdelning

Den så kallade Ekenprocessen har satts på paus. Det fortsätta arbetet kring arbetsmiljön med fokus på friskfaktorer och SAM är även det pausad. Utbildning i nytt verksamhetssystem pågår, vilket medför ökade vikariekostnader. Behovet av att anställa fler timvikarier kvarstår.

Individ- och familjeomsorg (IFO)

Inom Individ- och familjeomsorgen behöver vi tillsammans med övriga avdelningar i kommunen ta fram hur vi vill jobba framåt vad gäller arbetet kring förändringarna som den nya socialtjänstlagen innebär.

Vi ser vikten av att bibehålla och utveckla kompetensen hos all vår personal för att möta nya krav i samhället.

Kostenheten

Framåt kommer vi att jobba mer med hållbarhet mot miljö och klimat när det gäller utbud och val av livsmedel. Sökandet efter effektiva lösningar inom våran enhet kommer att fortsätta. Kommer även att jobba mer direkt mot skolan och dess elever för att få ner tallriks svinn i våra skolor då det är den stora boven i vårt arbete mot minskat mat svinn. Jobbet gällande svinn i köken är toppenbra och det fortsätter vi med.

AMI

Vi ser över våra processer och vårt arbetssätt, vi arbetar tillsammans med övriga avdelningar för att möta nya Socialtjänstlagens krav, även ett förstärkt aktivitetskrav är på gång, vilket kommer innebära en ökad målgrupp.

Vi arbetar med att vara tillgängliga för dem som behöver stöd, detta fortsätter vi med.

15 Kommunalförbunden

15.1 Ekonomiskt utfall (tkr)

Avdelningar förbunden 2025 delår

	Delår 2025	Budget 2025	Prognos 2025	Avvikelse Prognos	Bokslut 2024	Delår 2024
JGY	21 726	32 661	33 126	-465	31 861	21 054
Räddningstjänstförbundet	7 780	11 639	11 680	-41	11 200	7 356
Summa Förbunden	29 506	44 300	44 806	-506	43 061	28 410

15.2 Kommentarer utfall

Kommunalförbundet Jämtlands gymnasieförbund, JGY

Kommunalförbundet Jämtlands gymnasieförbund består av medlemskommunerna Berg, Bräcke, Krokom, Ragunda, Åre och Östersund.

Förbundet har huvudmannskapet för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och delar av den kommunala vuxenutbildningen i medlemskommunerna. Förutom myndighetsuppdraget driver förbundet sju skolor med cirka 3 800 elever i ungdomsskolan och 300 elever i kommunal vuxenutbildning.

Ragunda kommuns andel i Jämtlands gymnasieförbund är ca 5 %

Ragunda kommuns medlemsbidrag till gymnasieförbundet beräknas avvika mot budget vid helåret med ca -400 tkr. Det ligger en dock en viss osäkerhet i prognosen med anledning av kostnadsutvecklingen avseende skolskjutsar för anpassad gymnasieskola.

Räddningstjänstförbundet

Ragunda Kommun ingår i Jämtlands Räddningstjänstförbund. Förbundet består av medlemskommunerna Ragunda, Östersund, Krokom, Strömsund, Berg, Härjedalen, Åre och Bräcke. Den huvudsakliga uppgiften är att släcka bränder och göra räddningsinsatser men arbetar också förebyggande inom en rad områden.

Ragunda kommuns andel i Jämtlands räddningstjänstförbund är ca 7%.

Ragunda kommuns medlemsbidrag till räddningstjänstförbundet beräknas ligga i linje med budget för helåret.

16 Bygg- och miljönämnden

16.1 Ekonomiskt utfall (tkr)

Avdelningar bygg o miljö 2025 delår

	Delår 2025	Budget 2025	Prognos 2025	Avvikelse Prognos	Bokslut 2024	Delår 2024
Summa						
Bygg- och miljönämnd	3 001	5 800	5 261	539	5 522	3 997

16.2 Kommentarer utfall

Enheten använder inte hela budgetutrymmet vilket i huvudsak beror på vakanser på miljö- och hälsoskydd.

Intäkterna för livsmedelstillsyn har varit lägre än budgeterat till stor del på grund av nämnda resursbrist.

Kostnader för bostadsanpassningsbidrag har ökat på grund av omvärldsläget, och överskrider budgeterad kostnad.

Plan- och byggverksamheten har haft högre intäkter än budgeterat från bygglovsverksamheten, delvis till följd av eftersläpande fakturering från 2024.

Kostnaderna för politiker är lägre än budget.

Samtliga taxor justerades upp i början av året, och ökat fokus på korrekt fakturering i ärenden har medfört att avgiftsfinansieringsgraden ser ut att ha ökat jämfört med föregående år.

16.3 Årets händelser

Året har präglats av vakanser, resursbrist och utmaningar som det medför för miljö- och hälsoskyddsverksamheten. Tillsyn har inte kunnat utföras i den utsträckning vi planerat, och större delen av året så långt har ägnats åt rekrytering och upplärning av nya medarbetare. Fokus har varit att hinna med den lagstadgade verksamheten, och prioritera inkommande ärenden och ansökningar, framför planerad tillsyn. I skrivande stund har vi två vakanser på Miljö- och hälsoskyddsverksamheten.

Inom området alkohol, tobak och nikotinprodukter har ett större arbete med att strukturera upp verksamheten genomförts under våren och sommaren, vilket fortgår under hösten.

För plan- och byggverksamheten har bemanningen varit fulltalig utifrån budget, men inte behov, och även här prioriteras inkomna ärenden framför tillsyn. Ny PBL-taxa togs i bruk i början av året, vilken har utvärderats och skall uppdateras till nästa år.

Arbetet med e-tjänster för bygglov- och bygganmälan har fortgått under året, men inte i önskad takt.

Inget detaljplanarbete har genomförts under året då resurs saknas. Arbetet med kommunal energiplanering har påbörjats tillsammans med stöd från Region Jämtland Härjedalen.

En hållbarhetsgrupp har bildats för att samordna hållbarhetsfrågor i kommunen, och under året

har exempelvis en översyn av kommunorganisationens fordonsflotta initierats.

Samverkansavtal har tecknats med Östersunds kommun och Krokoms kommun, och fler avtal är på gång. Båda dessa avtal har resulterat i konkret samverkan i ärenden hos oss.

16.4 Framtid

Framöver är det fullt fokus på att rekrytera medarbetare som stannar så vi kan bedriva verksamheten i den utsträckning vi önskar. Vi kommer också fortsatt jobba för mer samverkan mellan kommuner, samt bredda våra medarbetares kompetensområden. Allt för att vara bättre rustade framöver för att möta förändringar i personalstyrkan.

Samtidigt skall vi göra allt vi kan för att uppfylla våra åtaganden med en fortsatt god arbetsmiljö för våra medarbetare.